

ועדת גורן

פרוטוקול

מישיבה מיום 28.1.2010

- נוכחים:** חברי הועדה : כב' השופט (בדימוס) אורי גורן, יו"ר הועדה
מר אביגדור קהלני
כב' השופט (בדימוס) ד"ר גבריאל קלינג
פרופ' יוסי תמיר
פרופ' ערן דולב
- משקיף מטעם משרד האוצר : גב' ליאת נקריטין
משקיף מטעם צה"ל : סרן נגר יובל
משקיף מטעם משהב"ט : עו"ד פזית תדהר
- מרכז הוועדה : מר אביהו דיסטלמן
- הופיע בפני הוועדה : עו"ד צבי א. רוטנברג, פונה מן הציבור
נוכחים נוספים : מר אורי יבלונקה- עוזר דובר הוועדה
מר זאב גרינברג
נוכחים נוספים

א. גורן, יו"ר: הפונה מטעם הציבור, מר צבי א. רוטנברג, מתבקש להביא את הסקירה שלו.

הופעתו של עו"ד צבי א. רוטנברג, פונה מן הציבור בפני חברי הוועדה

צבי א. רוטנברג: צהריים טובים. אני לא כל כך מסודר כמו קודמי, עם שקפים, אני אבל צילמתי פה ושם כמה דברים.

הזכירו, בין היתר, פה את ארגון נכי צה"ל. אני רוצה לספר

אנקדוטה שבזמנו ארגון נכי צה"ל נקרא ארגון נכי מלחמת

השחרור. כך הוא היה נקרא גם באנגלית: Israel war

independence ... organization ויש לזה משמעות, זה לא סתם.

מפני שאז היה ברור לחלוטין שזה קשור למלחמה. זה לא ארגון

מקצועי של נכים. (אני גם צילמתי לכם את זה).

אני אומר את האמת, שכבר העליתי את הנושא בהרבה מאוד

פורומים, פה הבאתי איתי צילומים. העליתי את זה בפני שמעון

פרס כשהיה שר הביטחון, באחת מישיבות ממשלה שישבתי. הייתי

אז נוכח בהרבה ישיבות,

אביגדור קהלני: אתה יכול להגיד מילה על עצמך, אם אפשר, מאיזה רקע אתה

מגיע?

צבי א. רוטנברג: אני הייתי נכה (נשארתי רק סמלי), אבל עבדתי במשרד רה"מ,

אח"כ בסוכנות היהודית, בצבא הייתי סא"ל, במשטרה הייתי סגן

ניצב. כפנסיונר נהייתי עו"ד. בגיל 65 רק הוסמכתי להיות עו"ד.

מאז אני גם מייצג לא מעט מקרים.

אז, בזמנו, באותו ארגון נכים שלמו כאן דמי חבר של חמישים

אגורות. זה לא היה חובה, זה עוד היה בתקופה,

אני העליתי את זה לפני שמעון פרס, הוא עוד ענה לי אז (העברתי

לו איזה פתק באחת מישיבות הממשלה שנתבקשתי להשתתף בהן)

ואח"כ העליתי את זה לפני שר הביטחון עזר וויצמן, וארנס, וגם

בפני יו"ר וועדת חוץ וביטחון ד"ר יובל שטייניץ ואח"כ ח"כ צחי הנגבי. ובעצם, אם הייתי מסכם – אני יכול להשאיר את כל התכתובת הזו פה, לוועדה, יש לזה ערך אולי יותר היסטורי מאשר ערך ענייני – אבל הנקודה המרכזית של כולם היתה, שאגף השיקום (אז עוד היה אגף אחד), הוא בעצם מתנגד. ההתנגדות לשינויים בנושא הזה, היתה של אגף השיקום. שר הביטחון לא אמר את דעתו, תמיד אמר 'אגף השיקום מתנגד', כי אין לו אפשרות להבחין בין אחד לשני, ולכן הוא מתנגד. ולדעתי, אם אני גם מקשיב פה לכל הדיונים והעיתונות, הגולם קם על יוצרו. שני החוקים הבסיסיים שבן-גוריון חקק בזמנו, אחרי 1950 אם אני לא טועה, אחרי מלחמת השחרור, זה היה חוק משפחות חיילים שיקום ותגמולים, וחוק משפחות חיילים שנספו במערכה. יש חשיבות רבה מאוד לשם: נספו במערכה. משם ועד למה שקורה היום, נדמה לי שהמרחק גדול מאוד. אני אצטט פה (אני יכול להביא כתבה מעיתון), חיילת קיימה יחסי מין עם חיילים רבים והוכרה כנכת צה"ל. מספר התיק, בדקתי אותו, הוא נכון.

מקרה שני שאני מצטט: לצערי אחי הוא אב שכול (מכוחותינו דווקא) וכשאני עולה להר המנוחות, אני רואה לידו קבור מישהו (לא חשוב השם), קצין משטרה לשעבר. השם הדליק לי את הנורה האדומה. בדקתי את זה במקורות אחרים והוא נהרג במרדף משטרתי בשוד מזוין והוא קבור שם בהר הרצל. כתוב "נפל בעת שירותו" ובא ביום הזכרון, מורידים את הדגל לחצי, עלמות חן מגישות למשפחה פרח וכל זה. ואני חושב ששני המקרים האלה, יש בהם כדי להראות עד היכן הגיעה זילות בערך המקורי והבסיסי. החלק התקציבי הוא פועל יוצא. כל מה ששמענו כאן קודם, בין אם

זה נכון – אין לי נתונים בשביל להגיד נכון או לא נכון – אבל אין לי ספק, שבאותם המשאבים שיש למשהב"ט, שהוא היה צריך להקדיש אותם לנכי צה"ל ולמשפחות שכולות בגין חיילים שנספו במערכה, אין לו את כל אותם משאבים, מפני שיש לו הרבה הרבה מאוד אחרים. אין, לצערי הרב, הבדל בין נפגע תאונת דרכים שהוא לובש מדים, לבין נפגע תאונת דרכים שאיננו לובש מדים. הכאב הוא אותו כאב, אבל בין זה לבין צה"ל אין שום קשר. העובדה שבמקרה הוא לובש מדים, היא אקראית ביותר. אין לזה קשר. פה הזכירו את דו"ח ברודט והאשימו את ליאת נקריטין שהיא הזינה את וועדת ברודט בחומר וציטטה אותו במדויק, אז אני לוקח עליי את האשמה כיוון שאני הזנתי את החומר הזה ממני. אני ציטטתי שופטים, את השופט אשר בזמנו. וכפי שאמרתי לכם, אני עוד בשנת '75 העליתי את הנושא הזה. זה לא מהיום. אם יש כבר אפליה, הייתי אומר, קיימת, בהחלט קיימת, לגבי אותם חיילים אלמונים ללא שם, שמקריבים את עצמם בעת אירוע פח"עי, והם נפגעים או נהרגים חלילה. מאבטח, כיתת כוננות או דברים כאלה, מי מכירם, מי יזכרם, הם קבורים מעבר לגדר, לא בהר המנוחות. המשפחות, כשהם באים, שום עלמת חן לא תגיש להם פרח ושום קצין לא יעשה להם סידורים ליום השנה. שום דבר לא. הם חסרי זכויות. נכון להיום הם נפגעי טרור, ברוך השם, יש כבר חוק, ביטוח לאומי, אבל זה עדיין בשום אופן לא מתקרב. פה דיברו קשות: מה, אנחנו בביטוח לאומי, מה, איך אפשר להשוות אותנו?. סליחה, למה לא? מה ההבדל? אם קצין שנפגע במשטרה, שהוא העביר תיקים מהמטה לבימ"ש (ויש לי את הפס"ד הזה), והוא מהכובד קיבל דיסקוס, אותו פרקליט משירות המדינה שנושא אותם התיקים ואין לו אפילו אישור חניה בפתח בימ"ש,

שום דבר, הוא נפגע עבודה. אותו דבר. אין בין שני אלה שום אבחנה עניינית. מה שהתכוון המחוקק, זה היה במפורש לתת – ושם צריך לתת כמה שיותר ומה שיותר – זה לא אותם אלה שסיכנו את נפשם והקריבו את עצמם, נכנסו ללבנון, נכנסו לעזה, נכנסו לג'נין, לכל המקומות האלה וקרה להם והם נפגעו – והם לפעמים פגועים קשה מאוד – לאלה צריך לתת מה שאפשר. הם גם באמת לא דומים לכל נכה אחר בכל מישור אחר. עם כל הכאב, זה לא דומה.

יש גם אנשים נכים כלליים, שלא נפגעו מכלום אבל הם לא עלינו, שלא נדע, הם נכים קשים מאוד. אז מה? נכון, יש. אבל כשמדובר על צה"ל, צה"ל צריך לדאוג ללוחמים שלו, והוא בעצמו עושה היום אבחנות בין לוחמים, תומכי לחימה לבין ג'ובניקים. הוא עושה את האבחנה הזאת, בצדק.

א. גורן, יו"ר: לדעתך לוחמי השב"כ ולוחמי 'המוסד' –

צבי א. רוטנברג: כן, כשהם עושים את זה כן. במפורש כן. אבל לא ייתכן איש מ'המוסד' שעובר את הכביש והוא נפגע בתאונה והוא הולך למשרד שלו שם, מה הוא שונה במקרה זה מאזרח שהיה איתו ביחד ועבר את הכביש גם כן, והוא נפגע גם כן. במה זה שונה? אבל כשהיה איש צה"ל, ברוך כהן בספרד, או כל אלה, וודאי שמגיע להם. להיפך, לקח להם הרבה זמן עד שהם הוכרו כחלק מהמערכת הזאת, גם אנשי שב"כ וכל זה. או נועם כהן וכל אלה, וודאי שהם היו בפעילות קרבית פר אקסלנס. לכן אני כתבתי, וזה גם מה שביקש ממני יו"ר וועדת חוץ וביטחון יובל שטיימינץ, בתפקידו הקודם, שאני אכין הצעת תסקיר ויש לי אותה. שם, אני מנסה להדגיש לחזור פשוט למקורות. לומר, עקב פעילות מבצעית/בטחונית במהותה. זאת הנקודה המרכזית.

אביגדור קהלני: יש יכולת לחתוך ב-?

צבי א. רוטנברג: א. אפשר. אני היום, כעו"ד, אני במפורש יכול להגיד, עשיתי הבוקר סקירה על התיקים שאני זה. אין לי שום בעיה, כמעט, להגיד את זה להעיף מכל המדרגות ואת זה כן. הנה למשל אני אתן לכם דוגמא, על תיק שאני נלחמתי בו קשות. דווקא כן שהוכר. חייל שהיה בנח"ל המוצנח, לחם במילואים גם כן בצנחנים. היה במלחמת לבנון הראשונה וכעבור 18 שנה הוא פגוע נפש מאוד קשה. לא רצו להכיר בו, בעצם. ומה היתה הטענה שלו? שהוא היה במלחמה שם, ובקרב עם הסורים הוא התעורר בדקה – הוא כנראה נרדס, הוא אומר, הפעיל את המ"ג שלו והוא פגע בנהג זחל"ם שלפניו. זו היתה הטענה שלו, והוא לאט לאט השתגע מזה. לאט לאט פיתח פוסט טראומה, מה שנקרא, PSPD ואמרו לא יכול להיות, אחרי 18 שנה. וודאי שכל זה יכול להיות. ולמה דחו את זה? כי אמרו: בצה"ל אין תיעוד על זה. הבאתי את המפקדים שהיו המפקדים שלו, והם אשרו שאכן נהג הזחל"ם נהרג. אז צה"ל טען זה לא. אמרתי לוועדה, לביהמ"ש, לוועדת הערעורים: איזה חכמים היו המפקדים, למי זה היה טוב לומר שהוא נהרג ממנו? אם יש יריות מכל כיוון, אף אחד לא יודע מאיפה יורים, מכאן יורים? הלא בלבול גדול מאוד של הקרב. מי שלא עבר את זה בפועל, לא יודע עד כמה הבלבול והבלגן, אש תופת, מאיפה יורים, מה יורים. אבל השאירו את זה בהנחה שהוא נפגע מהסורים. מה יש, טוב מאוד. זה טוב למשפחה, טוב לכולם, אבל הוא האיש עצמו, יכול להיות שפיתח את התיזה הזו והלך ופיתח אותה יותר ויותר, עד שהוא נהיה דפוק בראש, סליחה על הביטוי. וזה יכול להיות.

היה לי גם מקרה נוסף, חייל ששירת בגולני בשנות ה-50. הוא היה צעיר מ-18, התגייס בגדוד 21. גדוד 21 בתל מוטילה, הקרב של גדוד 13 זה נקרא, רחבעם זאבי (גנדי) היה שם מפקד הגדוד בזמנו, היה כשלון נוראי. מעל 42 הרוגים ו-70 וכמה פצועים. כשלון נוראי בתודעה של צה"ל. ואני אישית שירתתי בגולני גם בשנים די סמוכות, ולא זכור היה לי שגדוד 21 שייך למערכת גולני. היה 11, 12, 13 הגדודים אז היו מסודרים לפי סמלי החטיבות. אם זה היה חטיבה 1, אז היה 11, 12, 13; אם זה היה חטיבה 5, היה 51, 52- גבעתי 3, כך היו מסודרים, כך הם סדרו את מספרי הגדודים. ולא מצאתי בכל הזה, את גדוד 21 לאן הוא שייך. בדקתי את שמות ההרוגים שהיו בקרב הזה. הלכתי לספר ההרוגים ובדקתי, אכן, גדוד 21 היו שם. זאת אומרת, הסיפור שלו נכון. היה לי חשוב מאוד לוודא שאכן הסיפור שלו נכון.

עכשיו, מה עושה אדם שהיה בסה"כ 3 חודשים וכמה, בקרב בתל מוטילה הזה? אז הוא אומר, כל מה שעשיתי, נדרשתי לעלות עם הפרידות (כי היה קשה לעלות, אין שבילים) לרדת, להוריד את ההרוגים ואת הפצועים. וכמויות כאלה גדולות, בהחלט יכול להשאיר משקע. אבל השנים חלפו, הוא- איך אומרים, הוא שם את זה בצד, כשנהיה פנסיונר אז כנראה הראש, הזמן יותר פנוי לחשוב רטרואקטיבית הרבה יותר גדול, פיתח מסכנות וטראומה. לא הצלחנו. העברתי אותו אפילו בוועדת ל', לא הצלחנו.

על אלה הייתי מוכן לנסות להילחם, זה מה שאני אומר. אבל יש מקרים, במפורש, שהייתי אומר במילים פשוטות: האיש משוגע בזכות עצמו.

הגעתי לבימ"ש מחוזי – כי לפעמים גם מקבל תיקים מהסיוע המשפטי אז אין ברירה, אתה חייב להגן עליהם – ההוא קיבל, ואני

לא מבין את הרופא הפסיכיאטר, נתן לו כבר 30%, אח"כ 50%.
כולו שירת 5 חודשים בצה"ל, ואחר שירת 5 ימים. מה יכול להיות
כבר מ-5 ימים, השפעה של צה"ל. אפילו ב-5 חודשים. לא היה שום
מקרה טראומטי, שהיתה איזושהי טראומטיקה, שהוא צריך
להיות.

בודק את הרקע המשפחתי שלו, לא חסר לצערנו הרב, שום דבר
מבחינת,

א. גורן, יו"ר: אבל התיזה שלך אומרת, ששמות- החוקים 'נספו במערכה', זה
צריך להיות המבחן, אולי, היסודי.

צבי א. רוטנברג: כן, כמובן, וכנ"ל לגבי נכים. אותו דבר לגבי נכים.

א. גורן, יו"ר: ואי אפשר לפתוח, להרחיב,

צבי א. רוטנברג: נכון. לזה בדיוק הכוונה, למשפחות החיילים-

א. גורן, יו"ר: ואם כן, באמצעות חוק מתקן.

צבי א. רוטנברג: כן. אבל לזה התכוון המחוקק. מי שגרם להרחבה יתר, ואומר את

זה שמגר בעצמו: בסופו של דבר, יפגעו אלה שזכאים לכך. כיוון

שהרחבת השורות, והיום סטטיסטית, הרוב הוא לא של צה"ל. אין

מה להגיד, אם נגיד היום 21-22 אלף חללים, ואם נאמר שרק

7,000 הם חללי מערכות ישראל כי נספו במערכה, יש לזה הבדל

גדול מאוד מבחינה מוסרית, ערכית. אין מה לדבר.

אבל מה, הלוביסטים – סליחה על הביטוי – הם מפעילים לחץ

אדיר לא לתקן את החוק, לא לשנות. להיפך, להרחבה יותר ויותר.

ומה שקורה, אני כאן מסתכל, משהב"ט, כדי- אני מניח, אני לא

רוצה להצדיק אותו – כדי לגונן על עצמו, הוא כנראה מסתיר חלק

מההנחיות, מההוראות. אבל בסדר, אני לא נכנס לזה, אין לי כזה

מידע עמוק. אני רק אומר, שבזמנו לא היה תעודת נכה, לא היה

זה. כל מה שהראיתי לכם פה, זה היה ה'צטליה', הפתק, הנה

(מציג) זה מה שהיה בזמנו. הנה, פתק, אישור "המוכ"ז רוטנברג

צבי הינו נכה צה"ל וזכאי להנחות המגיעות לנכים". זה כל
התעודה. אבל מכאן עד להרחבה של היום- ולכן, אני מודה שיש
בציבור, ואני חש את זה במפורש, אי-כבוד לנכי צה"ל.

א. גורן, יו"ר: וזה השיקול שלך?

צבי א. רוטנברג: לא, השיקול שלי קודם כל ערכי, מוסרי. כי לא הייתי רוצה
שחייל שסיכן את עצמו ועבר את הגבול, ועמד בכל המשימות
הקשות, יהיה מעמדו דומה לחיילת שקיימה יחסים עם כל המחנה.
לא הייתי רוצה בשום אופן. לחלוטין לא. או גם מישהו שהשתכר,
איך אומר כאן ראש אכ"א, השתכר ונתקע בבול עץ. אז מה, זה
דומה? לא די – איך אמר ראש אכ"א, הוא היה אצלך כשאני נמצא
– לא די שאבד חייל, הוא עצמו גרם לאיבוד חייל, אנחנו צריכים
לשלים למשפחה? אלה דברים שהדעת לא סובלת אותם.

א. גורן, יו"ר: האמת שדיעה דומה כבר שמענו, אבל טוב שזה מוכיח לנו שזו לא
היתה דיעה יחידה אלא יש אנשים עם ניסיון רב ורקע כמו שלך,
תומכים גם בדיעה הזאת וכמובן נשקול את זה.

צבי א. רוטנברג: אני גם הופעתי בתוכנית פוליטיקה בנושא הזה, והצגתי את אותה
עמדה.

א. גורן, יו"ר: יש לחברים שאלות?

פרופ' ערן דולב: אני מרגיש – ותקן אותי – את ההסתייגות שלך, ואולי יותר מזה,
לגבי PTSD,

צבי א. רוטנברג: זו בעיה, אני לא אומר,

פרופ' ערן דולב: ברור שזאת בעיה. אם זו לא היתה בעיה, אני משער שחלק
מהמנדט שלנו היה אחר. זאת בעיה גדולה. ואני חושב שכל מי
ששירת אי פעם ביחידה קרבית בצה"ל, התחיל בהרגשה מיהם
האנשים האלה, בפלמ"ח שלא הייתי בו. אני יודע מקריאה שקראו

להם 'הדגים' (דגנרטים) בקרבות קרית ענבים וכדומה, כי לא ידעו אז מה זה. אנחנו לא ידענו לאבחן וגם היתה לזה תשובה. רק לסבר את אוזנך, שאני כרופא צעיר בצנחנים, שאלתי למה בצבאות אחרים יש ולנו אין, התשובה שקיבלתי מסמכות גדולה בצבא היתה אז, 'כי אנחנו נלחמים מלחמות צודקות'. לקחתי את זה איתי, נעשה עם זה מה שאנחנו רוצים, זה לא כך חשוב. אני אומר, כי היתה לנו דיעה כזאת. היתה דיעה רווחת כזאת. מסתבר שזה לא כל כך פשוט.

מה אתה חושב על כך, ששני חיילי חובה, אחד לוחם בפלוגה והשני אפסנאי, נפגעים שניהם בתאונת דרכים במוצ"ש כי יש הקפצה לאיזשהו מקום. לא משימה מבצעית. יכול להיות שיהיה יחס אחד ללוחם באשר הוא לוחם, ואחר,

צבי א. רוטנברג: לא. אז לא הובנתי נכון. אם המשימה היתה משימה צבאית,

בהחלט מגיע להם. אין פה וויכוח. המשימה, הקפצה, אמרת המילה 'הקפצה' זה הכל. חזרת מבילוי במועדון ונתקלת בבול עץ ונהרגת, אז מה?

פרופ' ערן דולב: סליחה, נתקלת בבול עץ בדרך בחזרה לבסיס?

צבי א. רוטנברג: לא, אז ראשית כל בדרך בחזרה לבסיס, זו שאלה אחרת, כמו

בדיני עבודה. יש בדרך, שזה סיפור אחר.

פה מדובר, חיילי צה"ל היום בשירות סדיר, זכאים לכל אורך הדרך ואפשר לעשות להם ביטוח בדיוק כמו לכל אזרחים ותלמידי בי"ס או כל מיני דברים כאלה. אין שום בעיה.

אנחנו צריכים, לפי דעתי, לבודד ולמדר את הזכאות של נכי צה"ל וחללי צה"ל, אך ורק לאלה שבאמת כתוצאה כלוחמים במשימות צבאיות, כולל אימונים. וודאי כולל אימונים. טנק צריח פגע במישהו ו- וודאי מגיע לו. או שאנשים נפגעו מאש כוחותינו, כל

הדברים האלה, בוודאי שמגיע.

רק ההבדל הוא, שאם קרתה תאונה או משהו כזה, אין הבדל – תאונה אזרחית, לא תאונה צבאית. אסון המסוק, ע"ג החיילים, וודאי שהם כולם היו בדרך. היה אזרח שם, אז מה? שנניח היו שב"כ לדוגמא, אז מה, לא מגיע לו? וודאי שמגיע לו. אין וויכוח. השאלה היא אם זו משימה צבאית לחלוטין, או עבודה רגילה שגרתית.

קצין משטרה הצטנן ממזגן וקיבל נכות, מה? בסדר, עם כל המסכנות שלו, אבל הוא לא שונה מפקיד אחר. מה זה שונה? זה שבמקרה באפסנאות הם לוקחים מדים ירוקים ולובשים? אז מה, זה דבר שולי לחלוטין.

פרופ' ערן דולב: זאת אומרת, בתפישתך אפסנאים היו צריכים ללבוש בגדים וורודים?

צבי א. רוטנברג: לא, לא, אני אומר המכנה המשותף בין חיילי הקריה לבין חיילי גולני, הוא רק המדים. אין שום דמיון בסדר יום שלהם, לכל היום.

פרופ' ערן דולב: לא, יש דמיון. שניהם חיילים בשירות חובה,

צבי א. רוטנברג: כן, בסדר, למה לא, נכון,

פרופ' ערן דולב: ואולי אחד מאלה שנמצא בקריה – אני מנסה לרדת לסוף דעתך –

ואולי זה שיושב בקריה ומעביר ניירות, מאוד רצה להיות לוחם

אבל הצבא החליט שהוא לא מתאים. ואולי זה ש'השתגע' אחרי 5

ימים, אתה מספר שבמשפחתו יש הרבה מקרים, מישהו היה צריך

לדעת את זה לפני ששיבצו אותו.

צבי א. רוטנברג: נכון, אז לא היה צריך לגייס אותו.

פרופ' ערן דולב: אז זאת אשמת המערכת הצבאית.

צבי א. רוטנברג: בסדר, אבל מכאן לתת לו זכויות יתר של נכה, שמיועדת בתקציב,

במשמעות, במשימה, לנכה צה"ל – ויש כאלה, לצערנו הרב, הרבה

שהם פגועים קשה מאוד בדרך כלל, אלה שנפגעו, לאלה מגיע.
וודאי שמגיע. אבל לאחרים? לכל היתר? דין אחד לכולם.
אני גם בעד אזרחים, אמרתי. אני בעד אזרחים שהשתתפו
במערכה, מאיזושהי סיבה, התנדבו. לדוגמא, העיתונאי אילן
הרועה, אותו ידעו לגייס בדיעבד.

פרופ' ערן דולב: כי הוא היה בשיירה מסויימת שנפגעה,
צבי א. רוטנברג: אבל הוא נסע כעיתונאי, לא כלוחם. אין עיני צרה.
פרופ' ערן דולב: אם אני זוכר, זאת השיירה של ארז גרשטיין.
צבי א. רוטנברג: כן, אין עיני צרה בזה. אבל אני אומר, ידעו במקרה זה לסדר את
המערכת. אני מודה, גם אני עצמי, השתתפתי בהרבה פעולות של
המשטרה ותמיד התניתי שאם חלילה יקרה לי משהו, הם יגייסו
אותי למילואים חזרה רטרואקטיבית.
אביגדור קהלני: קיבלתי את התיק היום, אני לא יודע, אם אתה יכול לעשות, אני
בכל אופן הייתי מעוניין לשמוע את הקו המפריד שאתה מעביר
במקרים האלה. אשמח לשמוע את זה. איפה גבולות הגזרה, נשאלת
פה כמה שאלות,

צבי א. רוטנברג: הקווים נשארו בגבולות, בתי המשפט שהיום עסוקים במישור
המאוד רחב, יעסקו בזה. או וועדת ל' תעסוק בזה בדיוק. נניח, אז
תעסוק בשאלות הגבוליות האלה. נכון, תמיד יש בגבול איזשהן
שאלות אם זו משימה צבאית או לא.
אפילו אם אמר אותו שופט אשר בזמנו, בבימ"ש העליון, שגם אם
הוא השתתף במשימה צבאית והוא פעל בניגוד להוראות המפקדים,
גם הוא נחשב. בסדר, מקובל עליי. הוא לא פעל בדיוק לפי
ההוראות, כן פתח באש לא פתח באש בזמן שהיתה הוראה.
אביגדור קהלני: אני מבין ממך, שמחלות זה מחוץ לעניין, שב"ס אתה מחוץ
לעניין?

צבי א. רוטנברג: לא, לא ככלל. אני טוען שצריך לבחון את המקרה ולא את הגוף.
אלא צריך לגופו של עניין. אם נניח היתה משימה, במשטרה היום
עוסקים הרבה מאוד בפעילויות ביטחוניות אז מה? וודאי שכן.
פרופ' ערן דולב: רגע, סליחה, זאת אומרת שאם יש סוהר בכלא קציעות ויש שם
מרד של אסירים ביטחוניים וקורה לו משהו, זה פעילות ביטחונית,

צבי א. רוטנברג: כן,

פרופ' ערן דולב: ואם זה בכלא שאטה וזה 3 גנבים עושים לו את אותו דבר?

צבי א. רוטנברג: יכול להיות, שם זה תפקיד אזרחי. כן. יכול להיות.

פרופ' ערן דולב: זה דבר אחר?

צבי א. רוטנברג: כן, למה לא? אפשר להבין. למה לא.

א. גורן, יו"ר: אנחנו התרשמנו ואנחנו מאוד מודים לך שבאת.

צבי א. רוטנברג: בסדר, תודה.

(תום הופעתו של עו"ד צבי א. רוטנברג)

א. גורן, יו"ר: הישיבה ננעלת.

תום הישיבה.